

K Ä S K K I R I

6. mai 2023 nr 1-1/23/60

Metssigade küttimise korraldamine sigade Aafrika katku tõkestamiseks metssigade asurkonnas Eesti Vabariigi territooriumil

1. OTSUS

Jahiseaduse § 23 lg 4 p 5, § 24 lg 7, haldusmenetluse seaduse § 68 lg 2, jahiseaduse § 21 lg 3 alusel kehtestatud keskkonnaministri 23.05.2013 määruse nr 27 „Jahiulukite seireandmete loetelu ja kogumise kord ning seiret korraldama volitatud asutus“ § 7¹, keskkonnaministri 30.09.2020 määrusega nr 47 kehtestatud „Keskkonnaameti põhimääruse“ § 7 lõike 2 punkti 6 ja § 8 lõike 2 punkti 18 alusel ning arvestades Põllumajandus- ja Toiduameti 21.11.2022 kirja nr 13-11/22/22804, otsustan

- 1.1. jahipiirkondade kasutajad on kohustatud uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise tagamiseks teavitama Keskkonnaameti metssigade küttimisest (arv, sugu, vanusegrupp) kalendrikuu kaupa iga kuu 10. kuupäevaks;
- 1.2. metssigade lisa söötmist peibutamise eesmärgil jahipiirkonnas korraldab jahipiirkonna kasutaja. Jahipiirkonna kasutaja on kohustatud esitama alates käskkirja jõustumisest andmed igast uuest enda poolt kasutusele võetavast lisa söötmiskohast vastavalt käskkirja lisa 1 toodud vormile. Andmed tuleb saata Keskkonnaameti e-posti aadressil info@keskkonnaamet.ee enne lisa söötmiskoha kasutusele võtmist;
- 1.3. lubada sigade Aafrika katku tõrjumise eesmärgil lasta metssigu seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil kuni 28.02.2025;
- 1.4. tunnistada kehtetuks Keskkonnaameti peadirektori 23.12.2019 käskkirja nr 1-1/19/184 „Metssigade küttimise korraldamine sigade Aafrika katku tõkestamiseks metssigade asurkonnas Eesti Vabariigi territooriumil ning küttimismahu ja struktuuri määramine 2019/2020 jahiaastaks“;
- 1.5. tunnistada kehtetuks Keskkonnaameti 30.10.2014 käskkirja nr 1-4.1/14/481 „Sigade Aafrika katku tsoonides kütitud metssigadest teavitamine“;

- 1.6. Keskkonnaameti looduskaitse korraldamise osakonna jahinduse ja vee-elustiku bürool teha käskkirja e-posti teel teatavaks jahipiirkonna kasutajatele ja jahindusnõukogudele ning avalike suhete nõunikul avaldada teade Keskkonnaameti koduleheküljel;

Käskkirja on õigus vaidlustada haldusmenetluse seaduses või halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul käskkirja teatavastegemisest vaide Keskkonnaametile või kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

2. ASJAOLUD JA PÕHJENDUSED

- 2.1. Metssigade küttimise korraldamine uluki kaudu leviva haiguse (sigade Aafrika katku) tõkestamiseks metssigade asurkonnas Eesti Vabariigi territooriumil
- 2.1.1 Sigade Aafrika katk (edaspidi ka *SAK*) on eriti ohtlik loomataud, millele on võrdselt vastuvõtlikud nii kodu- kui metssead. Haigusele on iseloomulik palavik, verejooksud, põletikulised muutused elundites ja suur suremus (kuni 100% loomadest). Haiguse tekitajaks on viirus, mis on nakkav ja levib eelkõige loomade omavahelise otsese kontakti teel, lisaks veel ka korjuste, kõikide haigustekitajaga saastunud esemete, transpordivahendite, loomasööda jmt vahendusel.
- 2.1.2 *SAK* on taud, mille puhangute puhul rakendab ettevaatusabinõusid taudi laialdasema leviku tõkestamiseks ka Euroopa Liit, kehtestades piiranguid liikmesriikide vahelisele kauplemisele elussigade või nende paljundusmaterjali, sigadelt pärinevale lihale või seda liha sisaldavatele toodetele. Euroopa Komisjoni otsusega rakenduvate kitsenduste ulatus ja kohalduvus sõltub sellest, kui suureks on hinnatud ohtu taudi levikuks.
- 2.1.3 Euroopa Komisjoni 07.04.2021 rakendusmääruse 2021/605/EL, milles sätestatakse sigade Aafrika katku tõrje erimeetmed I lisas on loetletud liikmesriikide geograafiliselt täpselt piiritletud alad, kus kehtivad tauditõrje erimeetmed.¹
- 2.1.4 *SAK*-i tingimustes võib selle leviku efektiivseks tõkestamiseks tekkida vajadus küttimiskohustust korrigeerida. Küttimismahu vajaduspõhine korrigeerimine saab aga tugineda vaid perioodilistele ja adekvaatsetele andmetele kütitud ja surnuna leitud isendite kohta, s.o informatsioonile, mida saab Keskkonnaametile anda jahipiirkonna kasutaja ehk isik, kes konkreetsetes jahipiirkonnas jahipidamist korraldab. Sellest lähtuvalt tuleb uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks jahipiirkondade kasutajatel teavitada metssigade kütimisest (arv, sugu, vanusegrupp) kalendrikuu kaupa iga kuu 10. kuupäevaks Keskkonnaameti looduskaitse korraldamise osakonna jahinduse ja vee-elustiku büroo vastava maakonna jahinduse spetsialisti e-posti aadressil².
- 2.1.5 Jahiseaduse § 9 lg 3 p 3 järgi teeb jahindusnõukogu ettepaneku jahipiirkonna kasutusõiguse loa andjale jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks, kui on rikutud küttimismahu ja -struktuuri kokkuleppeid ning p 5 alusel annab seisukoha Keskkonnaametile jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtivuse pikendamise kohta. Küttimiskohustuse täitmise hindamisel ning ettepaneku tegemisel jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks arvestatakse jahipiirkonna kasutaja poolt teatatud ning Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi ka PTA) poolt fikseeritud surnuna leitud ning *SAK*-i tunnustega jahiloata surmatud metssigade mahtusid ja seire tulemusi.

¹ Komisjoni 07.04.2021 rakendusotsuse 2021/605/EL konsolideeritud versioon on leitav aadressil: <https://estlex.ee/index.php?id=76&aktid=219704&fd=1&leht=2> (27.03.2023).

² Jahinduse ja vee-elustiku büroo jahinduse spetsialistide kontaktid on leitavad aadressil: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/jahipidamine>

Kui jahipiirkonna kasutaja ei ole jahindusnõukogu poolt kokku lepitud metssigade küttimismahtu või -struktuuri mõjuva põhjuseta täitnud, on jahindusnõukogul õigus teha Keskkonnaametile ettepanek jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks. Paralleelselt jälgib ja vajadusel ka analüüsib Keskkonnaamet metssigade küttimismahu ja -struktuuri täitmist jahihooaja jooksul jahipiirkonna kasutaja poolt, rakendades mõjuval põhjusel p-s 2.1.11 kirjeldatud tegevusi (muudab kehtivat käskkirja või rakendab jahimaa kasutaja suhtes muid seadusandlusest tulenevaid sanktsioone).

2023/2024. jahiaasta metssigade esialgne küttimismaht on kokku lepitud 2023. aasta veebruaris toimunud jahindusnõukogudes³ tulenevalt JahiS § 40 lg 2¹, et metsseajahiga jahiaasta alguses, alates 1. märtsist, saaks jätkata. Küttimismahu aluseks on võetud 2022. aasta ulukite seirearuandes⁴ toodud soovitusel. Küttimismaht vaadatakse üle peale 2023. aasta seirearuande laekumist.

- 2.1.6** Alates 05.08.2019 kehtivad keskkonnaministri 23.05.2013 määruse nr 27 „Jahiulukite seireandmete loetelu ja kogumise kord ning seiret korraldama volitatud asutus“ (edaspidi *määrus nr 27*) muudatused, mille § 1 lg 2 kohaselt koostoimes § 2 lg 1 p 6 võib Keskkonnaamet koguda andmeid metssigade lisasöötmiskohtade kohta. Määruse nr 27 § 7¹ alusel võib Keskkonnaamet ulukiasurkonna seisundi jälgimiseks koguda jahiseaduse § 23 lg 4 p 5 sätestatud ülesande täitmiseks kütitud või hukkununa leitud jahiulukite kohta järgmisi andmeid: 1) küttimise või hukkununa leitud isendi leidmise kuupäev; 2) küttimispaiga või leiukoha jahipiirkond ja geograafilised koordinaadid; 3) isendi sugu ja vanusegrupp; 4) lisasöötmiskoha andmed. Määruse nr 27 § 7¹ lg 3 järgi määrab Keskkonnaamet eeltoodud andmete esitamise aja ja sageduse. Määrusele nr 27 § 7¹ lg 1 p 1 tuginedes kehtestab Keskkonnaamet metssigade küttimisandmete esitamise aja ja sageduse.

Lisasöötmiskohtadest ülevaate saamiseks tuleb kõik jahipiirkonna kasutaja lisasöötmiskohad registreerida Keskkonnaametis (registreerimisvorm käskkirja lisa 1). Uue lisasöötmiskoha kasutuselevõtu puhul tuleb täidetud registreerimisvorm edastada Keskkonnaametile enne lisasöötmiskoha kasutuselevõttu. Täidetud lisasöötmiskoha registreerimisvorm tuleb saata Keskkonnaametile e-posti aadressil info@keskkonnaamet.ee. Arvestades olulisi asjaolusid (lisasöötmiskoha kaugus teisest registreerimiseks esitatud lisasöötmiskohast, lisasöötmiskoha kaugus seafarmist vmt) võib Keskkonnaamet lisasöötmiskoha registreerimisest keelduda. Keskkonnaamet otsustab lisasöötmiskoha registreerimise ühe kuu jooksul täidetud registreerimisvormi saamisest. Sama tähtaja jooksul teavitatakse jahipiirkonna kasutajat registreerimisest või registreerimisest keeldumisest. Metssigade regulaarne lisasöötmine tuleb registreerida jahipiirkonna kasutajal, olenemata lisasöötmise eesmärkidest. Kui lisassööt on metsseale kättesaadav, siis peab lisasöötmiskoht olema eelnevalt Keskkonnaametis jahipiirkonna kasutajal registreeritud. Nõue kehtestatakse määruse nr 27 § 1 lg 2, § 2 lg 1 p 6 ja § 7¹ lg 1 p 4, lg 2 ja 3 alusel.

- 2.1.7** Kaitstaval loodusobjektidel toimub uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks jahipidamine ja lisasöötmine kooskõlas kaitse-eeskirjaga.
- 2.1.8** Jahiseaduse § 24 lg 7 alusel on Keskkonnaametil õigus kehtestada SAK tõrjumise eesmärgil ajavahemik, mille jooksul on lubatud metssigade laskmine seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil. Jahiseaduse muutmise seaduse (77 SE) seletuskirjas leitakse,

³ Jahindusnõukogude protokollid on kättesaadavad Keskkonnaameti kodulehel aadressil:

<https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/jahipidamine/jahipiirkonnad-ja-jahindusnoukogud>, 02.05.2023.

⁴ Kättesaadav Keskkonnaagentuuri kodulehel aadressil:

https://keskkonnaportaal.ee/sites/default/files/SEIREARUANNE_11072022.pdf, 02.05.2023.

et nimetatud meetmed aitavad tõhusalt kaasa metssigade arvukuse piiramisele.⁵ Seletuskirjas selgitatakse, et sõidukites on lasu sooritamiseks parem vaateväli (kütt asub maapinnast kõrgemal) ja sõidukile toetumisel on tabamise tõenäosus suurem. Tehisvalgusallika kasutamine aga võimaldab täpsemalt lasta. Eriti oluliseks on kunstliku valgusallika kasutamist hinnatud hilissuvel ja sügisel. Keskkonnaamet on viidatud erisust SAK tõrjumise eesmärgil lubanud kasutada alates 06.01.2016 ja seda ajavahemikku pikendanud. Kuna lähiaastatel SAK Eestis väga suure tõenäosusega ei hääbu, on mõistlik pikendada ka vastavate abinõude kasutamist vähemalt ülejäärmise jahiaasta lõpuni ehk tähtajani 28.02.2025.

2.1.9 Jahiseaduse § 25 lg 3 p 3 on sätestatud, et maaomanik ei või oma kinnisasjal keelata jahipidamist uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks Keskkonnaameti peadirektori kehtestatud korra kohaselt. Kuna sigade Aafrika katku tõrjel eesmärgil on metssigu vaja küttida ruumiliselt kõikjal üle Eesti, siis võib jahipidamise keelamine kaasa tuua olukorra, kus teatud jahikeeluga aladel on metssigade küttimine takistatud, mis omakorda võib kaasa tuua haiguse leviku hoogustumise nendel aladel seoses metssigade koondumisega ja suurenenud asutustihedusega. Metssead tunnetavad üsna kiiresti ära piirkonnad kus jahti ei peeta ning koonduvad sinna. Selle olukorra ära hoidmiseks on lubatud metssigu küttida mh ka maaomanike jahikeeluga aladel, kus see katku leviku takistamise eesmärgil põhjendatav ja vältimatu on.

2.1.10 Tulenevalt haldusmenetluse seaduse § 68 lg-st 2 otsustab haldusakti kehtetuks tunnistamise haldusorgan, kelle pädevuses oleks haldusakti andmine kehtetuks tunnistamise ajal. Jahiseaduse § 23 lg 4 p 5 kohaselt korraldab jahipidamist uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks Keskkonnaamet ja seega on Keskkonnaameti pädevuses ka käskkirjade ja korralduste muutmine ja/või kehtetuks tunnistamine. Seoses sisulise uuendamise ja muutmise vajaduse ning käesoleva käskkirja kehtestamisega tunnistab Keskkonnaamet käskkirjad nr 481 ja 184 kehtetuks.

2.1.11 Haldusmenetluse seaduse § 40 lg 3 p 6 alusel viiakse haldusmenetlus läbi menetlusosaliste arvamusi ja vastuväiteid ära kuulamata.

(allkirjastatud digitaalselt)

Rainer Vakra
peadirektor

Saata: Keskkonnaministeerium, Maaeluministeerium, Põllumajandus- ja Toiduamet,
Keskkonnaagentuur, Eesti Jahimeeste Selts ejs@ejs.ee, Eesti Maaülikool
arvo.viltrop@emu.ee

Margo Tannik
jahinduse peaspetsialist
looduskaitse korraldamise osakond

⁵ Jahiseaduse muutmise seaduse (77 SE) seletuskiri on leitav aadressil:
[http://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/3743115d-547b-4f4b-8393-a009bccb8a2f/Jahiseaduse%20muutmise%20seaduse%20eeln%C3%B5u%20\(77%20SE\)/](http://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/3743115d-547b-4f4b-8393-a009bccb8a2f/Jahiseaduse%20muutmise%20seaduse%20eeln%C3%B5u%20(77%20SE)/).